

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 februarie

Seria I, Anul XXXII, Nr. 8 (389), 2026

2026-2027 ANUL SFÂNTULUI FRANCISC DE ASSISI

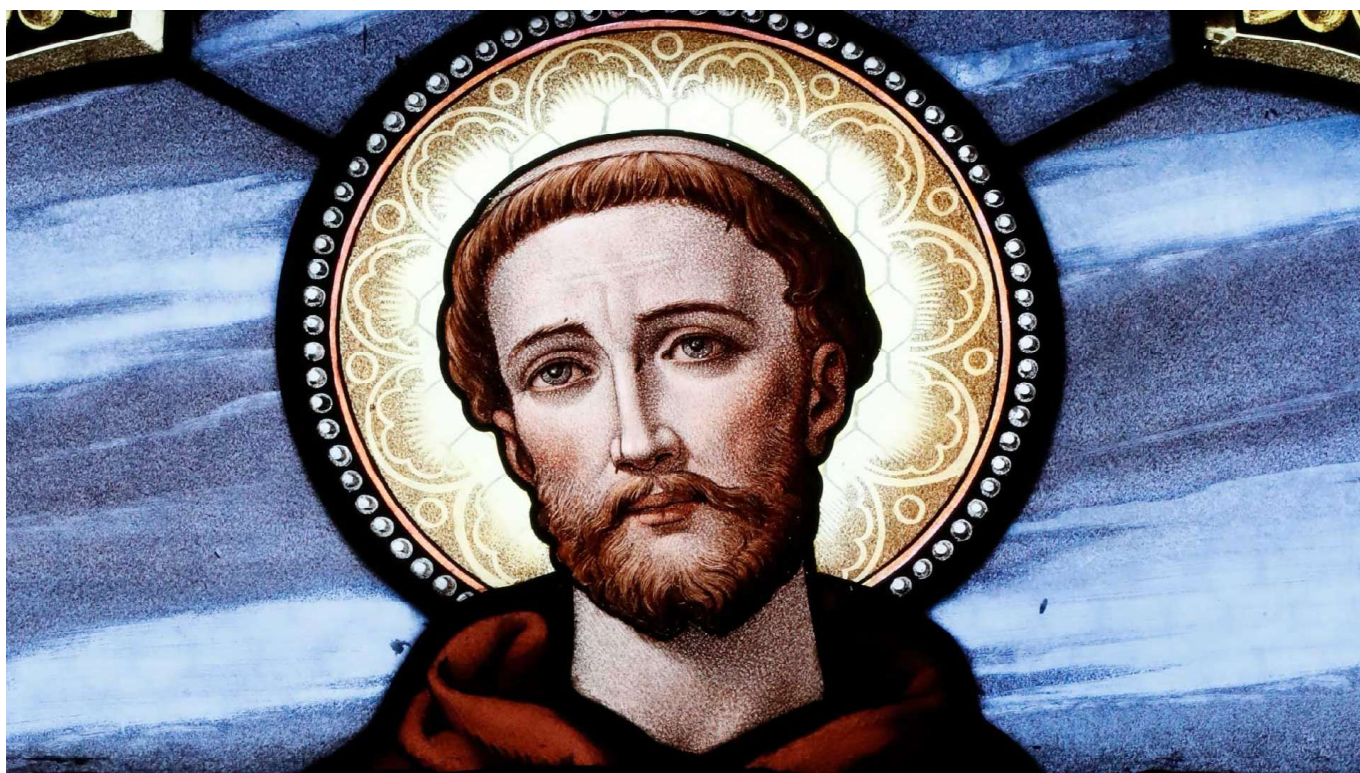

Foto: <https://cuoripensanti.org>

Din sumar:

Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” din Oradea decretat drept loc jubiliar în Eparhia de Oradea - pag.2; Alocuțiunea Papei Leon al XIV-lea la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Mesajul Papei Leon al XIV-lea pentru Ziua Comunicațiilor Sociale, 2026 - pag. 4-6; Anul Sfântului Francisc de Assisi (2026-2027) - pag. 6; Apariția Fecioarei Maria la Lourdes - pag. 10; „Anul episcop Márton Áron” - 2026.

Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” din Oradea decretat drept loc jubiliar în Eparhia de Oradea

VIRGIL

**Din mila lui Dumnezeu
Episcop al Eparhiei de Oradea**

În baza drepturilor conferite de Canoanele Sfinților Apostoli, ale Codului Canoanelor Bisericii Orientale;
Având în vedere proclamarea de către Sfântul Părinte Papa Leon al XIV-lea a Anului Jubiliar Franciscan (10 ianuarie 2026 - 10 ianuarie 2027), cu ocazia împlinirii a 800 de ani de la fericita trecere la Domnul a Sfântului Francisc de Assisi;

În temeiul normelor canonice și în spirit de comuniune cu dispozițiile Penitențierii Apostolice privind acordarea Indulgenței plenare cu prilejul Anului Jubiliar Franciscan;

Ținând seama de grija constantă a Bisericii pentru mântuirea sufletelor și pentru a răspunde nevoilor credincioșilor din Eparhia noastră;

Spre cunoștință tuturor Protopopilor, Preoților, persoanelor consacrate, și a întregului popor binecredincios al Eparhiei noastre, publicăm următorul:

DECRET

Art. 1. Se declară **Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” din Oradea** drept loc jubiliar în Eparhia noastră pe durata Anului Jubiliar Franciscan.

Art. 2. Credincioșii care vor veni în pelerinaj la Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului” din Oradea, și vor participa cu inima smerită și dorință sinceră de convertire la celebrările jubiliare sau vor stăruia un timp de rugăciune și meditație, îndeplinind condițiile obișnuite (spovadă, împărtășanie și rugăciune la intenția Sfântului Părinte), pot dobândi Indulgența plenară.

Art. 3. Prezentul decret, intră în vigoare odată cu publicarea lui, și se aplică integral în toată Eparhia Greco-Catolică de Oradea.

+ Virgil BERCEA
Episcop

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Cristian Ciulea, Ioan Dărbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it;

Tel: 0722.450.013

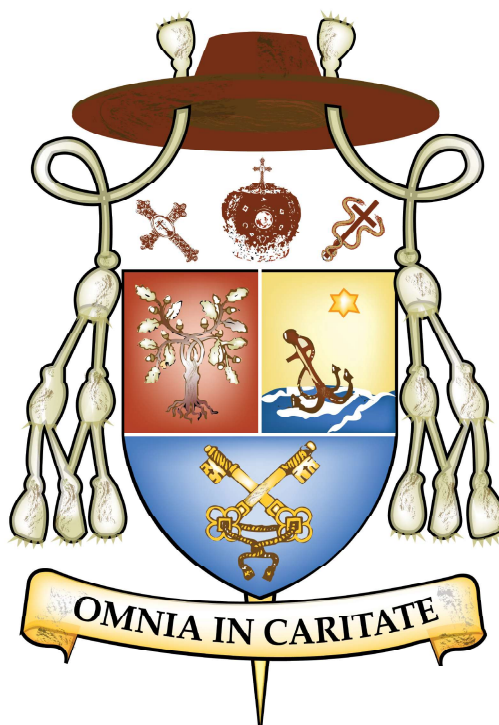
Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin „Sfânta Tereza”

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunea Papei Leon al XIV-lea la Rugăciunea *Angelus*

Un Tată căruia îi pasă de numele și unicitatea noastră

8.02.2026

Dragi frați și surori, o duminică frumoasă!

După ce proclamă Fericirile, Isus se adresează celor care le pun în practică, spunând că datorită lor pământul nu mai este la fel și lumea nu mai este în întuneric. „Voi sunteți sarea pământului... Voi sunteți lumina lumii” (Matei 5,13-14). Într-adevăr, bucuria autentică este cea care dă savoare vieții și aduce la lumină ceva ce nu exista înainte. Această bucurie izvorăște dintr-un mod de viață, un mod de a locui pe pământ și de a trăi împreună, care trebuie dorit și ales. Este viața care strălucește în Isus, aroma nouă a cuvintelor și faptelor Sale. După ce îl întâlnesc pe Isus în sărăcia Sa cu spiritul, în blândețea și simplitatea inimii Sale, foamea și setea Sa de dreptate, care deblochează milostivirea și pacea ca puteri de transformare și reconciliere, cei care ar dori să se distanțeze de toate acestea par insipizi și plictisitori.

Profetul Isaia enumeră gesturi concrete care depășesc nedreptatea: împărțirea pâinii cu cei flămânzi, aducerea în casele noastre a celor săraci și fără adăpost, îmbrăcarea celor pe care îi vedem goi, fără a-i neglija pe semenii noștri și pe cei din propriile case (cf. 58,7). Profetul continuă: „Atunci, lumina ta va răsări ca zorile și vindecarea ta se va arăta repede” (v. 8). Pe de o parte, există o lumină care nu poate fi ascunsă pentru că este la fel de mare ca soarele care alungă întunericul în fiecare dimineață; pe de altă parte, există o rană care ardea cândva și care acum se vindecă.

Într-adevăr, este dureros să pierzi savoarea și să renunți la bucurie; totuși, este posibil să ai această rană în inimă. Isus pare să îi avertizeze pe cei care îl ascultă să nu renunțe la bucurie. Sarea care și-a pierdut aroma, spune el, „nu mai este bună de nimic, decât să fie aruncată afară și călcată în picioare” (Matei 5,13). Câți oameni – poate chiar noi înșine – simt că sunt inutili sau distruși. Este ca și cum lumina lor ar fi fost ascunsă. Isus, însă, proclamă un Dumnezeu care nu ne va arunca niciodată, un Tată căruia îi pasă de numele și unicitatea noastră. Fiecare rană, chiar și cea mai adâncă, va fi vindecată prin primirea cuvântului Fericirilor și repunerea noastră pe calea Evangheliei.

Mai mult, faptele de deschidere și de atenție față de ceilalți vor reaprinde bucuria. În același timp, însă, prin simplitatea lor, astfel de gesturi ne pun în contradicție cu lumea. Isus însuși a fost ispitit în pustiu să urmeze alte căi, să își afirme identitatea, să o laude și să aibă lumea la picioarele Sale. Cu toate acestea, a respins căile care l-ar fi făcut să-și piardă adevărata savoare, cea pe care o regăsim în fiecare duminică în Pâinea care se frânge, care este o viață

dăruită și o iubire tăcută.

Frați și surori, să fim hrăniți și luminați de comuniunea cu Isus. Fără nici o laudă, vom fi atunci ca o cetate așezată pe un deal, nu doar vizibilă, ci și una care invită și primește: cetatea lui Dumnezeu în care toți, în adâncul sufletului, doresc să trăiască și să găsească pace. Să ne îndreptăm acum privirea și rugăciunile către Maria, Poarta Raiului, pentru ca ea să ne ajute să devenim și să rămânem discipoli ai Fiului ei.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Dragi frați și surori,

Ieri, în Huércal-Overa, Spania, a fost beatificat pr. Salvatore Valera Parra. A fost un preot paroh complet devotat poporului său, umil și generos în caritatea pastorală. Exemplul său preoțesc de a se concentra pe ceea ce este esențial îi poate inspira pe preoții de astăzi să fie credincioși în a trăi fiecare zi cu simplitate și asceză. Am aflat cu tristețe și îngrijorare de recente atacuri împotriva diferitelor comunități din Nigeria, care au dus la pierderi grele de vieți omenești. Îmi exprim apropierea prin rugăciune față de toate victimele violenței și terorismului. De asemenea, sper că autoritățile competente vor continua să lucreze cu determinare pentru a asigura siguranța și protecția vieții fiecărui cetățean.

Astăzi, la comemorarea Sf. Josephine Bakhita, sărbătorim Ziua Mondială de Rugăciune și Reflecție împotriva traficului de persoane. Le mulțumesc credincioșilor și tuturor celor care se angajează să combată și să elimine formele actuale de sclavie. Împreună cu ei, spun: pacea începe cu demnitatea! Ofer asigurarea rugăciunilor mele oamenilor din Portugalia, Maroc, Spania – în special Grazalema în Andaluzia – și sudul Italiei, în special Niscemi în Sicilia, care au fost afectați de inundații și alunecări de teren. Încurajez comunitățile să rămână unite și solidare, cu protecția maternă a Fecioarei Maria.

Acum, vă urez bun venit tuturor: romani și pelegrini din Italia și din diferite țări. Îi salut pe credincioșii din Melilla, Murcia și Malaga, Spania; pe cei din Belarus, Lituania și Letonia; pe studenții din Olivenza, Spania, și pe cei care se pregătesc pentru miruire în Malta. Îi salut, de asemenea, pe tinerii legați de noi din trei oratorii din Dieceza de Brescia. Să continuăm să ne rugăm pentru pace. Istoria ne învață că strategiile de putere economică și militară nu oferă omenirii un viitor. Viitorul se află în respectul și fraternitatea dintre popoare. Vă doresc tuturor o duminică fericită.

Mesajul Papei Leon al XIV-lea pentru Ziua Mondială a Comunicațiilor Sociale, 2026

Dragi frați și surori,

Chipul și vocea sunt trăsături unice și distinctive ale persoanei; ele exprimă identitatea sa irepetabilă și sunt element constitutiv al oricărei întâlniri. Cei din Antichitate știau bine acest lucru. Astfel, pentru a defini ființa umană, grecii din Antichitate au folosit cuvântul „față” (*prósopon*), care, din punct de vedere etimologic, indică ceea ce se află înaintea privirii, locul prezenței și al relației. Termenul latin *persona* (din *personare*) include, în schimb, sunetul: nu un sunet oarecare, ci vocea inconfundabilă a cuiva.

Chipul și vocea sunt sacre. Ele ne-au fost date de Dumnezeu, care ne-a creat după chipul și asemănarea Sa, chemându-ne la viață prin Cuvântul pe care El Însuși ni l-a adresat; un Cuvânt care a răsunat mai întâi de-a lungul secolelor în glasurile profeților și care, la împlinirea timpurilor, S-a făcut trup. Acest Cuvânt, această auto-comunicare a lui Dumnezeu, s-a făcut auzit și văzut în mod direct, pentru că S-a făcut cunoscut în glasul și pe chipul lui Isus, Fiul lui Dumnezeu (cf. 1 In 1,1-3).

Încă din momentul facerii sale, Dumnezeu a voit ca ființa umană să fie interlocutorul Său și, după cum spune Sfântul Grigore din Nisa, a întipărit pe chipul ei o reflecție a iubirii dumnezeiești, pentru ca omul să poată trăi pe deplin propria umanitate prin iubire (cf. Grigore din Nisa, *Facerea omului* [PG 44,137]). A fi creat după chipul lui Dumnezeu înseamnă că omului, încă din clipa creației sale, i-a fost întipărită o trăsătură regească: Dumnezeu este iubire și izvorul iubirii, iar dumnezeiescul Creator a pus această trăsătură și pe chipul nostru pentru ca, prin intermediul iubirii – reflecție a iubirii dumnezeiești – ființa umană să recunoască și să arate demnitatea naturii sale și asemănarea cu Creatorul său.

A păstra fețele și glasurile umane înseamnă, așadar, a păstra această pecete, această reflecție de neșters a iubirii lui Dumnezeu. Nu suntem o specie compusă din algoritmi biochimici prestabiliți: fiecare persoană are o vocație unică, de neînlocuit și de neimitat, care se desfășoară de-a lungul vieții și se arată chiar în comunicarea cu ceilalți.

Tehnologia digitală, dacă renunțăm la păstrarea acestei peceti, riscă să modifice radical unii piloni fundamentali ai civilizației umane, pe care adesea îi considerăm de la sine înțeleși. Simulând glasuri și chipuri ale omului, înțelepciune și cunoaștere, conștientizare și responsabilitate, empatie și prietenie, sistemele cunoscute sub numele de inteligență artificială (IA) nu doar că interferează cu ecosistemele informaționale, ci invadează și nivelul cel mai profund al comunicării, cel care privește relația dintre persoane.

Provocarea, așadar, nu este una tehnologică, ci antropologică. A păstra glasuri și chipuri înseamnă, în cele din urmă, a ne păstra pe noi înșine. A primi cu curaj, hotărâre și discernământ oportunitățile oferite de tehnologia digitală și de inteligența artificială nu înseamnă a ascunde de noi înșine punctele critice, opacitățile și riscurile.

Să nu renunțăm la propria gândire

Există de mult timp multiple dovezi că algoritmi proiectați pentru a maximiza implicarea în social media – profitabilă pentru respectivele platforme – recompensează emoțiile rapide și penalizează, în schimb, expresiile umane care necesită mai mult timp, precum efortul de înțelegere și de reflecție. Închizând grupuri

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

de persoane în bule de consens facil și de indignare facilă, acești algoritmi slăbesc capacitatea de a asculta și de a gândi critic și alimentează polarizarea socială.

La această realitate s-a adăugat o încredințare ingenuă și necritică acordată inteligenței artificiale, percepută ca o „prietenă” atotcunoscătoare, distribuitoare a oricărei informații, arhivă a oricărei amintiri, „oracol” al oricărui sfat. Toate acestea pot conduce la o uzură accentuată a capacității noastre de a gândi analitic și creativ, de a înțelege semnificațiile și de a distinge între sintaxă și semantică.

Chiar dacă inteligența artificială poate furniza sprijin și asistență în gestionarea unor sarcini comunicative, a se sustrage efortului propriei gândiri, mulțumindu-ne cu o compilare statistică artificială, riscă, pe termen lung, să erodeze capacitățile noastre cognitive, emoționale și comunicative.

A fi sau a se preface: simularea relațiilor și a realității

Pe măsură ce derulăm fluxurile noastre de informare, devine din ce în ce mai dificil să înțelegem dacă interacționăm cu alte ființe umane sau cu boți ori influenceri virtuali. Intervențiile lipsite de transparență ale acestor agenți automatizați influențează dezbaterile publice și deciziile persoanelor. În mod deosebit, așa-numiții chatboți bazați pe marile modele lingvistice se dovedesc surprinzător de eficienți în persuasiunea ocultă, printr-o optimizare continuă a interacțiunii personalizate. Structura lor dialogică, adaptivă și mimetică este capabilă să imite sentimentele umane și să simuleze astfel o relație. Această antropomorfizare, care poate părea chiar distractivă, este în același timp înșelătoare, mai ales pentru persoanele mai vulnerabile.

Tehnologia care exploatează nevoia noastră de relații poate avea nu doar consecințe dureroase asupra destinului indivizilor, ci poate leza totodată țesutul social, cultural și politic al societății. Aceasta se întâmplă atunci când înlocuim relațiile față de ceilalți cu cele ale inteligenței artificiale, instruite să ne catalogheze gândurile și, prin urmare, să construiască în jurul lor o lume de oglinzi, în care totul este făcut „după chipul și asemănarea noastră”. În acest fel, ni se răpește șansa de a ne întâlni cu celălalt, care este întotdeauna diferit de noi și cu care putem și trebuie să învățăm să ne raportăm. Fără primirea alterității nu poate exista nici relația, nici prietenia.

O altă mare provocare pe care aceste sisteme emergente o prezintă este distorsiunea (*bias-ul*), care conduce la o percepție alterată a realității. Modelele de inteligență artificială sunt plătuite de viziunea asupra lumii a celor care le construiesc și, la rândul lor, pot impune forme de gândire prin copierea stereotipurilor și prejudecăților prezente în datele din care se alimentează. Lipsa de transparență în proiectarea algoritmilor, împreună cu reprezentarea socială inadecvată a datelor,

riscă să ne mențină blocați în rețele care manipulează gândirea și perpetuează și adâncesc inegalitățile și nedreptățile existente.

Riscul este mare. Puterea simulării este de așa natură încât inteligența artificială ne poate amăgi prin fabricarea unor „realități” paralele, însușindu-și chipurile și glasurile noastre. Suntem cufundați într-o multi-dimensionalitate în care devine din ce în ce mai greu să distingem între realitate și ficțiune.

La acestea se adaugă lipsa de acuratețe. Sisteme care afișează doar o probabilitate statistică a cunoașterii ne oferă, în realitate, cel mult aproximații ale adevărului, uneori adevărate „halucinații”. Lipsa verificării surselor, împreună cu criza jurnalismului de teren, favorizează un teren și mai fertil pentru dezinformare, generând un sentiment crescând de neîncredere, dezorientare și insecuritate.

O posibilă alianță

În spatele acestei forțe enorme și invizibile se află doar un număr restrâns de întreprinderi, ai căror fondatori au fost recent desemnați drept „Persoana anului 2025”, fiind considerați arhitecții inteligenței artificiale. Această situație generează o îngrijorare serioasă cu privire la controlul oligopolistic al sistemelor algoritmice și al inteligenței artificiale, capabile să orienteze subtil comportamentele și chiar să rescrie istoria omenirii, inclusiv istoria Bisericii, adesea fără ca noi să realizăm pe deplin acest lucru.

Provocarea care ne așteaptă nu constă în a opri inovația digitală, ci în a o călăuzi și a o guverna, fiind conștienți de caracterul ei ambivalent. Depinde de fiecare dintre noi să ne facem auzit glasul în apărarea persoanei umane, pentru ca aceste instrumente să fie integrate cu adevărat ca aliați ai noștri.

Această alianță este posibilă, dar trebuie să se întemeieze pe trei piloni: responsabilitatea, cooperarea și educația.

În primul rând, responsabilitatea. Ea se exprimă prin onestitate, transparență, curaj, capacitate de viziune, dorința de a împărtăși cunoașterea și respectarea dreptului de a fi informați. În general, nimeni nu se poate sustrage responsabilității față de viitorul pe care îl construim.

Pentru cei care conduc platformele online, aceasta înseamnă a se asigura că strategiile lor nu sunt ghidate exclusiv de maximizarea profitului, ci și de o viziune clară orientată spre binele comun. Creatorilor și dezvoltatorilor de modele de inteligență artificială li se cere transparență și responsabilitate socială cu privire la principiile de proiectare și la sistemele de modulare care stau la baza algoritmilor, astfel încât utilizatorii să poată oferi un consimțământ informat.

Aceeași responsabilitate este cerută și legiuitorilor

(continuare în pag. 6)

Anul Sfântului Francisc de Assisi (2026-2027)

Vaticanul, prin Penitențieria Apostolică, a publicat un decret oficial prin care anunță proclamarea unui **An special dedicat Sfântului Francisc de Assisi**, cu ocazia împlinirii a **800 de ani** de la trecerea sa la cele veșnice (3 octombrie 1226).

Anul jubiliar va fi celebrat în perioada **10 ianuarie 2026 – 10 ianuarie 2027** și va fi însoțit de acordarea **indulgenței plenare**.

Anul Sfântului Francisc este prezentat ca o continuare spirituală a Jubileului Ordinar 2025, recent încheiat, și ca o invitație adresată întregii Biserici la reînnoire interioară, convertire și caritate activă, inspirate de viața și spiritualitatea Sfântului Francisc de Assisi.

Decretul subliniază faptul că anul 2026 marchează împlinirea marilor jubileuri franciscane celebrate în ultimii ani: 800 de ani de la **primul Crăciun de la Greccio**, de la **compunerea „Cântecul creaturilor”** și de la **primirea stigmatelor pe Muntele La Verna**. În acest context, credincioșii sunt chemați să redescopere **actualitatea mesajului franciscan** de pace, milostivire, sărăcie evanghelică și fidelitate față de Cristos.

La dorința **Papei Leon al XIV-lea**, indulgența plenară va putea fi dobândită, în condițiile obișnuite (spovadă, împărtășanie și rugăciune după intențiile Sfântului Părinte), de către:

- membrii **Familiei Franciscane** (Ordinele I, II și III, atât regulat, cât și secular);
- instituturile de viață consacrată și asociațiile de credincioși inspirate de carisma franciscană;

(urmare din pag. 5)

rilor naționali, precum și celor care decid reglementarea supranațională, chemați să vegheze la respectarea demnității umane. O reglementare adecvată poate proteja persoanele de legături emoționale nocive cu chatbotii și poate limita difuzarea conținuturilor false, manipulative sau derutante, păstrând integritatea informației în fața simulărilor înșelătoare.

Instituțiile media nu pot permite ca algoritmii orientați exclusiv spre câștigarea atenției să prevaleze asupra fidelității față de valorile profesionale menite să caute adevărul. Conținuturile generate sau manipulate de inteligența artificială trebuie semnalate clar și diferențiate de cele create de ființe umane. Trebuie protejată paternitatea și proprietatea muncii jurnaliștilor și a altor creatori de conținut. Informația este un bun public.

Toți suntem chemați la cooperare. Niciun sector nu poate aborda singur provocarea gestionării inovației digitale și a guvernării inteligenței artificiale. Industria tehnologică, legiuitorii, mediul academic, artiștii, jurnaliștii și educatorii trebuie să se implice împreună în construirea și implementarea unei cetățenii digitale informate și responsabile.

Aceasta este menirea educației: de a extinde capacitățile noastre personale de a gândi critic, de a

• toți credincioșii care vor participa la Anul Sfântului Francisc prin **pelerinaj la biserici și sanctuare franciscane sau dedicate Sfântului Francisc**, ori prin timp de **rugăciune și meditație**.

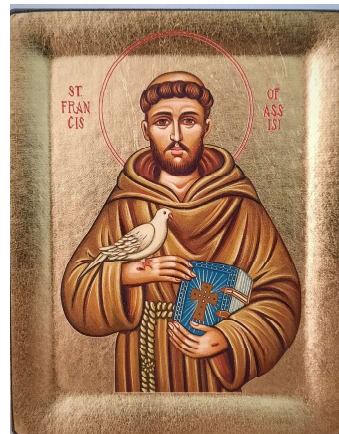
Indulgența plenară poate fi aplicată și pentru **sufletele din Purgatoriu**. De asemenea, **bolnavii, vârstnicii și persoanele care nu pot părăsi locuința** vor putea dobândi harul jubiliar unindu-se spiritual cu celebrările și oferindu-și suferințele lui Dumnezeu.

Penitențieria Apostolică adresează un **apel special preoților**, îndemnându-i să se facă disponibili, cu spirit de milostivire, pentru celebrarea **Sacramentului Spovezii**, astfel încât roadele acestui an jubiliar să fie cât mai bogate pentru poporul lui Dumnezeu.

Decretul a fost emis la Roma la 10 ianuarie 2026 și este semnat de Angelo De Donatis, cardinal, Penitențiar Major.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

<https://www.artigianatodaimonasteri.it>

evalua credibilitatea surselor și interesele care pot sta în spatele selecției informațiilor, de a înțelege mecanismele psihologice activate și de a elabora criterii pentru o cultură a comunicării mai sănătoasă și mai responsabilă.

Este tot mai urgent să fie introdusă în sistemele de învățământ, la toate nivelurile, alfabetizarea media, informațională și în domeniul inteligenței artificiale, alături de inițiative de educație permanentă. Ca și catolici, putem și trebuie să contribuim pentru ca persoanele, mai ales tinerii, să dobândească o gândire critică și să crească în libertatea spiritului.

Avem nevoie ca chipul și glasul să exprime din nou persoana. Avem nevoie să păstrăm darul comunicării ca pe adevărul cel mai profund al ființei umane, către care să orientăm orice inovație tehnologică.

Încredințând aceste reflecții tuturor celor care lucrează în domeniul comunicării, le mulțumesc și îi binecuvântează din inimă pe toți cei care contribuie la binele comun prin mijloacele de comunicare.

Din Vatican, 24 ianuarie 2026 Comemorarea Sfântului Francisc de Sales

Leon PP. XIV

Biroul de Presă EGCO

Foto: © Eugen Ivuț

Când lucrătorii din spitale au aripi de înger

Duminica Înfricoșatei (Drepte) Judecăți în urbea noastră a fost o duminică cu dublă semnificație pentru credincioșii, dar și bolnavii, medicii, asistenții, infirmierii și ceilalți colegi, care asigură asistența medicală și spirituală a bolnavilor noștri. La Catedrala Greco Catolică Sf. Nicolae din Oradea, azi am sărbătorit ziua Internațională a Bolnavului, zi ce este marcată în fiecare an pe data de 11 februarie, zi în care este evocată în Biserica Universală prima apariție a Preacuratei Fecioare Maria de la Lourdes. Pentru creștinii din Biserica lui Cristos, Grota Massabielle, unde se poate vedea un „munte de cârje”, este un simbol al vindecărilor miraculoase ale Preacuratei, pentru cei ce au venit, la aleasa Mamă a lui Isus, cu credință și au cerut să se facă bine.

La Sfânta Liturghie, arhierească, au participat pe lângă preoții spirituali din spitale: pr Ioan Aciu și Ioan Crăciun, un număr însemnat de colegi medici, asistenți medicali, infirmieri și alte categorii socio-profesionale, care sunt implicați în actul medical din Oradea. A fost o celebrare și o binecuvântare pentru toți creștinii, care au participat la această Liturghie festivă, fapt remarcant și de PSS Virgil, care a spus „atunci când omul este bolnav, personalul medical nu îl întreabă cărei confesiuni aparține și nici bolnavul care, imploră ajutorul medicului, nu-l întreabă din ce biserică face parte, ci acolo la „altarul patului bolnavului” medicul, care este o prelungire a „mâinii lui Dumnezeu”, îl tratează pe Isus plin de răni, materializat în persoana bolnavului, care este pe altar, adică pe acel pat de spital.”

Evanghelia citită la această celebrare face referire la diferențierea pe care Bunul Dumnezeu o va face, la a doua venire a Mântuitorului, când evanghelistul ne spune că Isus îi va pune pe aleșii săi de-a dreapta sa. Printre acești aleși ai Împărăției sunt și cei ce au grijă de bolnavi, care sunt numiți de Isus frați mai mici ai săi. Vocația de medic, de vindecător, este o vocație binecuvântată și sfântă, în care colegii mei dedicați, pun o parte din sufletul lor, atunci când participă la actul medical..... acești „îngerii în halate albe” cum îmi place să-i numesc, de multe ori uită de nevoile lor personale, sau familiale, pentru a dăruia din talentul, cu care i-a înzestrat Bunul Dumnezeu și din sufletul lor, celor care sunt disperați și le cer ajutor. Sacrifică timp și iubire, pentru a dăruia speranță și a prelungi viața semenilor lor. Dar acești oameni minunați, înzestrați cu empatie, de multe ori devin apostoli, care prin ținuta lor îi ajută pe bolnavii lor să găsească calea spre mântuire. Nu odată am auzit de la bolnavii noștri: „părinte dacă nu aș fi trecut prin această boală și nu aș fi întâlnit colegii dumneavoastră, nu știu dacă mi-aș mai fi găsit credința”. Acești oameni minunați, de multe ori sunt nu numai doctori ai trupului și minții, ci și reformatori de suflete, pe care le călăuzesc spre Creatorul nostru.

Celebrarea liturgică a fost încheiată cu un mesaj

pregătit de Conf. Univ. Dr Bogdan – Ovidiu Feciche: **„Nu dăruiești nimic oamenilor, dacă nu te dăruiești pe tine”** (Axel Munthe - *Cartea de la San Michele*). În această prelegere invitatul nostru a prezentat armonia ce există între actul medical și amprenta pe care o pune această acțiune tămăduitoare un suflet deschis, spre cel pe care îl asistă. Se creează o legătură, am putea spune transcendentală, între terapeut și bolnavul asistat, în care viața spirituală trăită prin rugăciune, de către medicul curant, dă aripi unui suflet disperat și căzut datorită suferinței.

Tânăr specialist fiind într-un spital din Cluj, asista medical pe părintele Tertulian Langa (un dizident din perioada de prigoană a Bisericii Greco Catolice), care într-o zi, la o intervenție mai deosebită, a domnului doctor, a venit la clinică. După ce a trecut cu bine acest test profesional, l-a întrebat pe părinte, care era de o vreme acolo: „de ce ai venit azi la spital” iar el i-a răspuns „pentru dumneavoastră domnule doctor, ca să vă amintesc, că dacă faceți cu iubire și dăruire actul medical și faianța de pe acești pereți de spital se roagă pentru mâinile dumneavoastră, dar dacă nu nici pereții celor mai mari catedrale nu vă sunt alături”.

Orașul nostru este binecuvântat cu medici buni, profesioniști dar și cu multă credință, în ajutorul Domnului. Sunt coleg cu acești apostoli ai vindecării de peste 20 de ani, și sunt bucuros că și tinerii pe care ei acum îi formează atât la universitate, cât și ca și rezidenți în spitalele noastre, sunt oameni dedicați vocației. Toate acestea coroborate, cu interesul administrației spitalului și locale, care este preocupată de îmbunătățirea bazei materiale, ne face pe noi, orădenii, să sperăm că atunci când va fi nevoie vom fi tratați cu profesionalism și iubire de către personalul medical.

Bunul Dumnezeu să vă dăruiască sănătate, talent, lumină și pace interioară, dragi colegi și iubiți pacienți!

Pr. Ioan CRĂCIUN
Foto: Eugen IVUȚ

Ziua Voluntarului Caritas

Restaurantul *Black Wolf* din Oradea a găzduit **luni, 2 februarie 2026, Ziua Voluntarului Caritas, a XX-a ediție, sub motoul „Este ușor să faci bine”.**

Întâlnirea cu voluntarii activi în anul 2025 ai Asociației Caritas Eparhial Oradea a fost mai mult decât o cină: a fost o sărbătoare a dăruirii, a solidarității și a spiritului care ne-a unit pe tot parcursul anului trecut.

De această dată, întâlnirea de recunoaștere a meritelor voluntarilor a îmbrăcat o formă diferită de edițiile anterioare, dar profund simbolică. „Hainele de sărbătoare” au fost șorțurile de voluntari, semn al slujirii concrete, al muncii făcute cu discreție și inimilor deschise pentru cei aflați în nevoie. Atmosfera a fost una caldă, plină de bucurie, dialog și recunoștință.

Un moment deosebit al serii a fost acordarea diplomelor și premiilor voluntarilor care ne-au fost alături în anul 2025: 20 de voluntari care au prestat 960 de ore în serviciul aproapelui. Fiecare diplomă a fost un gest de mulțumire pentru implicarea constantă, pentru timpul oferit și pentru solidaritatea trăită împreună.

La eveniment au participat președintele Asociației Caritas Eparhial Oradea, pr. Olimpiu Todorean, directorul executiv, Adela Popa-Ghitulescu, și Teodora Boda, coordonator Centrul rezidențial „Casa Frențiu” care au transmis mesaje de apreciere și mulțumire.

„Astăzi suntem aici ca să sărbătorim ceva foarte special: pe voi, voluntarii noștri. Fără voi, multe lucruri frumoase nu ar fi posibile. Voluntariatul înseamnă generozitate, curaj și dorința de a face lumea un loc mai bun. Iar voi faceți asta, prin gesturi mari și mici, prin zâmbete, prin sprijin și prin implicare. Fiecare gest pe care îl faceți schimbă vieți și inspiră oameni. Sunteți eroii din spatele scenei, cei care transformați ideile în realitate și speranța în acțiune. Suntem mândri că faceți parte din echipa noastră și recunoscători că alegeți să vă implicați, chiar și atunci când nu e ușor. Mulțumim

că ne arătați, prin faptele voastre, ce înseamnă solidaritatea și bunătatea. Sunteți o inspirație pentru noi toți!”

Seara s-a încheiat în spirit de recunoștință pentru drumul parcurs împreună, dar și cu speranță pentru proiectele și faptele bune care ne așteaptă în anul ce urmează.

Premiile acordate:

Premiul CANTINA SOCIALĂ

Premiul s-a acordat voluntarului **Andrei Horgoș.**

Premiul PRIETENI PENTRU UN ZÂMBET

Premiul s-a acordat voluntarei **Maria Caraiman.**

Premiul COLECTA DE PAȘTI

Premiul s-a acordat voluntarei **Maria Pricăjan.**

Premiul COLECTA DE CRĂCIUN

Premiul s-a acordat voluntarului **Sabin Pușcaș.**

Premiul CEL MAI ACTIV VOLUNTAR

Premiul s-a acordat voluntarei **Petruța Nicolae.**

Premiul PROMOVAREA VOLUNTARIATULUI

Premiul s-a acordat doamnei **Mariana Todorean.**

Premiul VOLUNTARUL ANULUI

Premiul s-a acordat voluntarului **Sabin Pușcaș.**

Mulțumim restaurantului *Black Wolf* pentru găzduirea evenimentului și pentru pizza oferită!

Felicitări tuturor voluntarilor și deosebite mulțumiri pentru tot ceea ce au făcut pentru beneficiarii Asociației Caritas Eparhial Oradea și pentru asociație în 2025!

Olimpiu TODOREAN
Președinte

Practici restaurative în mediul școlar-schimbarea începe cu ascultarea

Asociația Caritas Eparhial Oradea a organizat, împreună cu Asociația Kécenlét și Asociația Meșteșugărească din Bihar (Ungaria), în perioada 30–31 ianuarie a.c., Conferința **„Practici restaurative în mediul școlar – experiențe împărtășite de practicieni. Schimbarea începe cu ascultarea”**. Conferința a avut loc la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” și a fost deschisă și moderată de Adela Popa-Ghițulescu, Director executiv al Asociației Caritas Eparhial Oradea. Au luat cuvântul președintele Asociației Caritas Eparhial Oradea, pr. Olimpiu Todorean, președintele Asociației Kécenlét, pr. Mike Pál Attila, directorul adjunct al Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, Rodica Mureșan, precum și Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, care a transmis participanților un mesaj de susținere, încurajare și deschidere spre schimbare prin dialog și responsabilitate comună. A fost prezent și Directorul Școlii Doctorale de Sociologie a Universității din Oradea, prof. univ. dr. Adrian Hatos, susținând prezentarea **„Provocări actuale în mediul școlar. Aspecte vizibile și ascunse.”**

În programul conferinței a fost inclusă **„Introducerea în abordarea restaurativă. De la relații la responsabilitate – reperele abordării restaurative în școală”**, prezentare care a fost pregătită de Makai Dimény Judit, psihoterapeut: **Context. Cesuntpracticile restaurative (PR) - Instrumentele PR pe continuum informal – formal**, de Popa-Ghițulescu Adela, psiholog: **Control vs. suport. Fereastră disciplinei sociale**, de conf. dr. Bernath Krisztina, Universitatea Emanuel din Oradea: **Întrebări restaurative și comunicare afectivă** și Berce Andra, sociolog: **Cercurile restaurative. Rolul cercului în crearea siguranței și co-responsabilitate**.

A fost prezentat și un studiu de caz de practici restaurative în școli - exemplu din Odorheiu Secuiesc de la Liceul de arte „Dr. Palló Imre”: **Ora domnului diriginte și doamna Multifruct** - susținut de Simó Melinda, Simon Béla.

În prima seară, cei prezenți au participat la un atelier de meșteșuguri tradiționale și au împletit brățări din șapte fire, facilitând astfel conexiunea dintre participanți, cooperarea și învățarea prin experiență comună.

Programul celei de a doua zi a inclus **workshopuri** interactive, în care participanții au avut ocazia să experimenteze direct instrumente și metode restaurative aplicabile în mediul școlar. **Workshopurile „ReStory - Jocul PR”**, susținut de reprezentanți ai Liceului de arte „Dr. Palló Imre” din Odorheiu Secuiesc: Bálint Tibor, Bálint Zsófia, Fülöp Szerénke, Simon Béla, Simó Melinda, **„Experiențe din programul Csoda ovi program, MeseVár Óvoda Gyömrő”** susținut de Szirák Andrea, Kenyó Ilona, Simon Katalin, precum și **„Experiențe din Bihar”** - *afterschool* restaurativ

Eutikhosz din Cheț, *afterschool* restaurativ „Sfântul Martin” din Ioaniș și Liceul Reformat „Lorántffy Zsuzsanna” din Oradea au exemplificat efectele abordării restaurative prin prezentarea unor experiențe concrete din comunitățile unde aceste practici au contribuit la îmbunătățirea relațiilor, creșterea coeziunii comunitare și consolidarea responsabilității comune.

Integrarea abordării restaurative prin metoda KIP, a fost un alt moment al conferinței, pregătit și susținut de asistentul social Gergely Gabriella de la Asociația Kécenlét și conf. dr. Bernath Krisztina de la Universitatea Emanuel din Oradea.

La cererea participanților, a avut loc un **workshop** despre abordarea concretă a practicilor restaurative, cu exemple și jocuri de rol care au facilitat procesul de însușire a informațiilor dobândite la conferință.

În a doua seară, cei prezenți au participat la un atelier de meșteșuguri, unde au confecționat brățări din piele.

Evenimentul a reunit peste **100 de participanți** – cadre didactice, psihologi, asistenți sociali, consilieri școlari și alți practicieni – interesați de promovarea unui climat educațional bazat pe dialog, empatie și responsabilitate.

Participanții au răspuns cu implicare și entuziasm, contribuind activ la discuții, reflecții și schimburi de bune practici privind aplicarea metodelor restaurative în școli. Conferința a evidențiat rolul esențial al ascultării active și al relațiilor autentice în prevenirea și gestionarea conflictelor, precum și în consolidarea comunităților școlare.

Conferința face parte din proiectul inovator **„Reziliență și armonie în zona transfrontalieră ROHU: o abordare bazată pe comunitate – RESTORED – ROHU00317”**, proiect implementat de Asociația Kécenlét în parteneriat cu Asociația Caritas Eparhial Oradea și Asociația Meșteșugărească din Bihar (Ungaria) și îmbină practicile restaurative și meșteșugurile tradiționale ca instrumente de dezvoltare comunitară. Proiectul, al cărui manager este Andra Berce și care a prezentat proiectul și contextul evenimentului, face parte din **Programul Interreg VI-A România–Ungaria** și este finanțat de Uniunea Europeană, prin fondul **Interreg**, fiind cofinanțat de România și Ungaria.

Apariția Fecioarei Maria la Lourdes

Orașul Lourdes din Franța a devenit unul din cele mai importante locuri de pelerinaje mariane din lume, vizitat de milioane de oameni, care caută vindecare fizică și spirituală. Se datorează faptului că în anul 1858, s-a deschis cerul pentru a coborî pe pământ însăși Fecioara Maria. În 11 februarie, la grota Massabielle, copilă Bernadetta a perceput un vuiet inexplicabil, iar când și-a ridicat ochii a văzut o „Doamnă frumoasă îmbrăcată în alb, încinsă cu o panglică azurie” și cu un rozariu pe mână. Era luminoasă și surâzătoare. Copila a căzut în genunchi și s-au rugat împreună rozariul. Au fost 18 viziuni recunoscute de Biserică. Mesajul central primit a fost: „Pocăință, pocăință, pocăință! Rugați-vă Lui Dumnezeu pentru păcătoși”. Spus în mod repetat, subliniază necesitatea și urgența convertirii oamenilor. La altă apariție, a îndemnat-o pe tână vizionară: „Spală-te la izvor și bea din el”. Ea a început atunci să scormonească pământul sub stâncă și să-l simtă umed. Apa izvorului miraculos, e captată acum într-un rezervor și condusă la 10 robineti, pentru ca fiecare să poată să bea. În dreapta sunt amenajate 16 piscine, în care se îmbăiază zilnic sute de persoane. În aparență e un izvor rece de munte, dar de fapt el te primește cu căldură și-ți încălzește sufletul. La data de 2 martie, Doamna a dat un mesaj pentru preoți, de a face o procesiune și de a construi o capelă.

Azi sunt trei bazine grandioase, la poalele Munților Pirinei, în locul unde s-au petrecut miracolele. Crypta, prima bazilică, a fost construită la inițiativa preotului Peyramale, din timpul aparițiilor și e dedicată adorației Preasfântului Sacrament, expus tot timpul zilei. Această Crypta, placată acum cu o mulțime de ex-voto, la scurt timp a devenit neîncăpătoare. Deasupra ei s-a construit Bazilica Imaculatei cu o capacitate de 600 de persoane. Mai târziu s-a construit sub Crypta, Bazilica Rozariului, cu capacitatea de 2000 de locuri. Trei Bazilici cu trei altare suprapuse, ce formează un singur corp arhitectural unic în lume, au devenit insuficiente pentru pelerini. Bazilica subterană „Sfântul Pius al X-lea”, construită în 1958 la Centenarul aparițiilor, cu capacitatea de 2500 de locuri, este ideală și necesară pentru a celebra Messa internațională. Desigur, Grota este atracția Lourdesului. Deasupra ei în nișa ovală, e o statuie din marmură de Cararra a Fecioarei așa cum a fost văzută de Bernadetta.

Procesiunea Rozariului se face, începând de la grotă, străbătând esplanada, cu întoarcere pe terasa din fața Bazilicii Rozariului. Între misterele rozariului se cântă „Fecioara la munte”, iar la refrenul „Ave, ave, ave Maria”, fiecare ridică lumânările în sus. De departe se văd mii de făclii aprinse îndreptate spre cer. Nu lipsește Procesiunea Euharistică, cu binecuvântarea bolnavilor, sosiți din toate colțurile lumii. Grupurile

de pelerini parcurg Calea Crucii, care e amenajată de la poale spre pisc cu întoarcere pe cealaltă parte a Masivului Pirineilor pe traseul de 1500 de metri și cuprinde 15 stații metalice și ultima Alfa și Omega, executată din piatră.

La apariția din 25 martie, frumoasa Doamnă își dezvăluie identitatea: „Eu sunt Neprihănită Zămislire”. Tocmai confirma dogma zămislirii Ei fără de păcatul strămoșesc, pe care o proclamase în urmă cu patru ani, Papa Pius al IX-lea.

Grota întunecoasă, rece, ne amintește de peștera din Viflaim, unde Fecioara Maria l-a născut pe Isus. Apa ce a țâșnit din stâncă, ne duce cu gândul la Isus răstignit, la sângele și apa care au țâșnit din Inima Lui, sub privirea Mamei Îndurătoare. Vindecările la Lourdes se produc de obicei după consumul apei și baia în piscină, dar altele au loc în timpul binecuvântării Euharistice. Cu multă credință și rugăciune, pelerinii simt o stare de pace și o prezență benefică. Predilecții Mamei Milei, sunt cei bolnavi, cei umili, cei slabi. Cea aleasă să-i fie mesageră era o copilă necunoscută de 14 ani, fără școală, umilă, dintr-o familie foarte săracă, dar care avea o credință simplă și curată. De mică a fost atinsă de holeră și a rămas bolnăvicioasă toată scurta ei viață. Ea nu a ripostat când Fecioara Maria i-a spus: „Nu-ți promit să te fac fericită în lumea aceasta, ci în cea următoare”. A acceptat suferința pentru mântuirea ei, pentru biserică și pentru lume. A suferit nu numai că era bolnavă fizic, ci avea și suferințe sufletești simțindu-se nefolositoare și o povară. A devenit călugăriță la Congregația Surorilor de Caritate de la Nevers. A murit la 35 de ani, răpusă de cancer. Trupul intact este așezat într-o raclă de cristal, unde pare că doarme.

Chiar dacă am fost în pelerinaj la Lourdes, și am simțit prezența benefică a Mamei cerești, să avem credință că Ea este și aici, acasă. Mesajul Ei de speranță, credință, pocăință, penitență, pace și iubire, este și acum foarte actual. Să perseverăm în rugăciune, să ne lăsăm învăluți de iubirea Ei de Mamă, care ne conduce la Isus Mântuitorul, Iubirea noastră sublimă. Să ne imaginăm deseori că suntem în procesiune la Lourdes, să înălțăm spre cer făcliile aprinse ale sufletelor noastre și să repetăm cu drag și recunoștință: „Ave, Ave, Ave Maria”.

Adunarea Eparhială

În data de 4 februarie 2026, în Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea a avut loc Adunarea Eparhială a Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, moment de sinteză, comuniune și reflecție asupra vieții pastorale, administrative, culturale și educaționale a eparhiei.

Întâlnirea a debutat cu rugăciunea orei a III-a, rostită într-un glas de către toți preoții și persoanele prezente, exprimând unitatea clerului și a credincioșilor în rugăciune. În continuare, Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, a susținut o meditație despre Euharistie, în contextul temei pastorale a anului 2026, declarat „*Anul Euharistiei, izvor de har*”. Ierarhul a subliniat centralitatea Euharistiei în viața Bisericii, ca izvor de reînnoire spirituală, comuniune și misiune. Euharistia este izvorul și culmea întregii vieți creștine, înrădăcinată în Scriptură, trăită de Biserica primară, explicată de Sfinții Părinți și afirmată de magisteriul Bisericii. Euharistia este prezența reală a lui Cristos, jertfă, comuniune și hrană pentru viața veșnică, izvor al harului care zidește Biserica și transformă viața credincioșilor. Anul dedicat Sfintei Euharistii este o chemare la convertire personală și comunitară, la o celebrare mai profundă și la o viață trăită în dăruire, comuniune și misiune, ducând Euharistia din altar în viața de zi cu zi.

A urmat cuvântul părintelui **Antoni Titus Chifor**, care a prezentat darea de seamă privind vizitele pastorale, exercițiile spirituale, catehezele și celelalte activități desfășurate în parohiile Episcopiei de Oradea. **Părintele Mihai Tegzeș**, vicar pentru pastorația familiilor, a prezentat o sinteză a activităților și evenimentelor dedicate familiei desfășurate pe parcursul anului 2025. În continuare, **părintele Răzvan Vasile**, vicar eparhial judecătoresc, a abordat câteva aspecte canonice de actualitate, subliniind responsabilitatea preoților în însoțirea familiilor aflate în situații dificile, a logodnicilor în perioada de pregătire pentru căsătorie și în aplicarea corectă a normelor canonice în slujirea pastorală. **Părintele Anton Cioba**, rector al Seminarului Greco-Catolic, a prezentat activitățile seminarului din anul 2025, atât în cadrul

evenimentelor eparhiale, cât și în cele extra-eparhiale.

Dimensiunea culturală a vieții eparhiale a fost prezentată de doamna **Rodica Indig**, consilier cultural al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, care a trecut în revistă cele 24 de evenimente majore organizate în anul 2025. **Părintele Paul Popa**, reprezentant al Biroului Pastoral, a prezentat activitățile desfășurate în contextul Anului Jubiliar, subliniind în mod special exercițiile spirituale cu tinerii organizate la Băile Felix, care au marcat profund anul 2025.

Un amplu tablou al activităților educaționale a fost oferit de doamna **Monica Nica**, director al Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea, care a prezentat eforturile și realizările elevilor și cadrelor didactice în domeniul educațional, cultural și spiritual. Liceul „Don Orione”, reprezentat de directorul **Alexandru Stoica**, a prezentat specializările, acreditările și proiectele de dezvoltare implementate în anul 2025.

Părintele Mihai Vătămănelu, vicar general, a prezentat o sinteză a activității administrative a Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, subliniind importanța responsabilității, a bunei organizări și a colaborării între toate structurile eparhiale.

În încheierea Adunării Eparhiale, într-un moment de profundă emoție și recunoștință, **doamna Rodica Mureșan**, director adjunct al Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” a primit distincția „Ordinul Fericitul Episcop Valeriu Traian Frențiu” și de asemenea au fost cinstiți preoții care au aniversat jubileul de argint (25 de ani) de la primirea treptei sfintei preoții, prilej prin care au primit cruci pectorale jubiliare, ca semn al slujirii lor statornice și al fidelității față de Cristos și Biserica: **Puștea Sorin Iosif, Horvath Ernest Darius, Avram Romulus Ilie, Popovici Dorel Emil, Buzalic Alexandru, Tegzeș Mihai, Vereș Daniel Paul, Buda Vasile, Crăciun Sorin, Duma Ovidiu și Pop Vasile.**

Cristian CIULEA
Biroul de Presă EGCO
Foto: Eugen IVUȚ

Alin CREȚU

„Mințile mici oferă doar sfaturi mărunte”: limitările cognitive ale deciziilor informate în era digitală

Accesul extins la informație, caracteristic epocii digitale, este adesea confundat cu o creștere automată a calității deciziilor și a judecăților formulate. În realitate, disponibilitatea masivă a informației nu garantează nici profunzimea reflecției, nici relevanța sfaturilor oferite. Dimpotrivă, proliferarea surselor digitale personalizate, dublată de apartenența la grupuri sociale omogene, poate conduce la îngustarea perspectivei cognitive și la formularea unor recomandări simpliste, slab contextualizate.

Proverbul „mințile mici oferă doar sfaturi mărunte” nu face trimitere, în acest cadru, la un deficit intelectual sau la o limitare a capacității cognitive generale, ci la o restrângere a profunzimii reflexive, a capacității de integrare a perspectivelor multiple și a flexibilității conceptuale. „Mărimea” minții devine astfel o metaforă a amplitudinii cognitive, nu a coeficientului de inteligență.

Prezentul articol analizează mecanismele **neurobiologice, psihosociale și dezvoltative** care susțin această dinamică, argumentând că mediile digitale contemporane nu creează *ex nihilo* aceste limitări, ci le **amplifică, le normalizează și le perpetuează**. Analiza se sprijină pe cercetări privind efectele neurocognitive ale consumului digital (Carr, 2010), pe teoriile părtinirii cognitive și ale reprezentărilor sociale (Nickerson, 1998; Moscovici, 1988), precum și pe modele clasice de dezvoltare morală și socială (Bandura, 1977; Kohlberg, 1981).

Neuroplasticitatea face ca expunerea repetată la anumite tipare de stimulare să modeleze structura și funcționarea creierului. Consumul intens de conținut digital fragmentat – caracterizat prin succesiune rapidă, lipsa continuității și recompensă imediată – favorizează atenția distributivă și procesarea superficială, în detrimentul reflecției profunde și al gândirii sistemice (Carr, 2010).

Platformele digitale exploatează deliberat mecanismele dopaminergice de recompensă, generând cicluri rapide de satisfacție care consolidează preferința pentru soluții simple, răspunsuri imediate și certitudini facile. În acest context, analiza contextuală, evaluarea consecințelor pe termen lung și toleranța la ambiguitate devin costisitoare cognitiv și, prin urmare, evitate.

Sfaturile formulate într-un asemenea cadru tind să fie reductive, orientate spre „rețete universale” și lipsite de nuanțare. Acest tip de raționament poate fi conceptualizat drept expresia unei „minți mici”, definită nu prin lipsa inteligenței, ci **prin restrângerea câmpului de integrare cognitivă și prin incapacitatea de a opera cu complexitatea**.

Interacțiunile sociale limitate la grupuri cu va-

lori, credințe și atitudini similare generează ceea ce literatura de specialitate numește camere de ecou cognitive. În aceste spații, ideile sunt validate prin repetare și consens aparent, nu prin confruntare critică sau argumentare rațională.

Părtinirea de confirmare – tendința de a căuta, interpreta și reține informația într-un mod care confirmă convingerile preexistente – este amplificată în mod semnificativ în mediile digitale personalizate (Nickerson, 1998). Algoritmii prioritizează conținutul congruent cu preferințele utilizatorului, reducând expunerea la diferență și disonanță cognitivă.

Moscovici (1988) subliniază că reprezentările sociale se stabilizează rapid în grupuri omogene, unde absența conflictului cognitiv diminuează necesitatea reflecției. În consecință, sfaturile produse în astfel de contexte sunt adesea inaplicabile în situații reale, marcate de ambiguitate, diversitate și tensiuni valorice.

O caracteristică centrală a informației digitale este decontextualizarea. Conținutul este frecvent rupt de dimensiunile culturale, emoționale și situaționale ale realității concrete. Experiența directă funcționează ca un filtru epistemic esențial, transformând cunoașterea declarativă în înțelegere aplicată.

În absența acestei experiențe trăite, sfaturile capătă un caracter universalist și normativ, ignorând specificul contextului și singularitatea situațiilor umane. Astfel, „sfatul” devine o proiecție a propriei reprezentări cognitive, nu un act autentic de discernământ.

Capacitatea de a formula sfaturi pertinente este profund legată de mecanismele dezvoltării psihosociale. Teoria învățării sociale evidențiază rolul imitației și al validării sociale în copilărie și adolescență (Bandura, 1977). În mod similar, stadiile morale preconvenționale descrise de Kohlberg (1981) sunt dominate de orientarea spre recompensă imediată și evitarea sancțiunii.

Presiunea conformității și fenomenul de groupthink (Janis, 1982) limitează gândirea critică și reduc orizontul decizional la normele grupului de apartenență. În lipsa unor intervenții educaționale deliberate, aceste tipare pot persista în viața adultă, fiind consolidate și normalizate de mediile digitale.

Algoritmii platformelor sociale reproduc și amplifică dinamica grupurilor de egali, favorizând conținutul cu potențial de recompensă socială rapidă (Pariser, 2011). Sfaturile virale sunt evaluate predominant prin criterii de popularitate, nu de validitate epistemică, menținând un stil decizional simplist și o toleranță scăzută la ambiguitate. Acest fenomen poate fi interpretat ca o formă de **stagnare dezvoltativă**, în care raționamentul

(continuare în pag. 13)

Parastas la 73 de ani de la trecerea în veșnicie a lui Iuliu Maniu

În data de 5 februarie, în Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea, a fost oficiată slujba panahidei pentru Servul lui Dumnezeu Iuliu Maniu, la împlinirea a 73 de ani de la trecerea sa la cele veșnice. Rânduiala parastasului a fost săvârșită de Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, avându-i alături pe părinții Ovidiu Duma și Cristian Borz.

După oficiul panahidei, părintele Cristian Borz, paroh în Bădăcin, satul natal al lui Iuliu Maniu, a rostit un cuvânt comemorativ în care a evocat viața, personalitatea și moștenirea spirituală a marelui om politic. În intervenția sa, părintele Borz a prezentat familia și arborele genealogic al lui Iuliu Maniu, parcursul său academic la Budapesta, activitatea de profesor și avocat la Blaj, anii de deputat la Budapesta, experiența de pe front ca locotenent, precum și rolul său esențial ca președinte al Consiliului Dirigent al Transilvaniei și Banatului.

De asemenea, a fost amintită întâlnirea de la Oradea cu familia regală, alături de Preasfințitul Vale-riu Traian Frentiu, precum și ultimul discurs rostit în anul 1947, în cadrul procesului politic intentat în stil stalinist, care l-a condamnat la 104 ani de închisoare grea. În concluzie, părintele Cristian Borz a subliniat două dimensiuni esențiale ale moștenirii lăsate de Iuliu Maniu: fidelitatea față de bine, care trebuie făcut chiar și atunci când pare lipsit de sens, și înțelegerea profund creștină a patriotismului, definit nu doar ca iubire de patrie, ci și ca iubire a aproapelui.

La eveniment au participat elevi și profesori ai Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, seminariști, reprezentanți ai unor instituții publice, între care și primarul municipiului Oradea, Florin Birta, precum și numeroși credincioși. Într-un moment de comuniune și recunoștință, toți cei prezenți au intonat imnul dedicat lui Iuliu Maniu, pe versuri compuse de Ioan Pop în anul

1986, la Bădăcin.

Manifestarea comemorativă s-a încheiat prin depunerea de coroane și jerbe de flori la bustul lui Iuliu Maniu, aflat în proximitatea catedralei, ca semn de cinstire, memorie vie și angajament față de valorile credinței, demnității și slujirii binelui comun pe care acesta le-a mărturisit de-a lungul întregii sale vieți.

Cristian CIULEA
Biroul de Presă EGCO

(urmare din pag. 12)

adult rămâne ancorat în tipare adolescente.

Educația formală joacă un rol esențial în contracara acestor tendințe. Alfabetizarea digitală critică, înțelegerea funcționării algoritmilor, evaluarea surselor și expunerea deliberată la dialog eterogen trebuie să devină priorități curriculare. În acest context, educatorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci un **ghid al discernământului epistemic**, capabil să stimuleze reflecția, metacogniția și integrarea perspectivelor multiple.

Criza discernământului în era digitală nu este o problemă de inteligență individuală, ci una de **ecosistem cognitiv și social**. Sfaturile superficiale emerg din contexte caracterizate de omogenitate, recompensă imediată și absența experienței trăite. Cultivarea unor „minți vaste” presupune o dietă informațională diversă, contact cu diferență, experiențe formative autentice și reflecție deliberată. Numai

în aceste condiții pot fi formulate sfaturi nuanțate, adecvate complexității realului și fundamentate etic.

Bibliografie:

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall; Carr, N. G. (2010). *The shallows: What the Internet is doing to our brains*. W. W. Norton & Company.; Janis, I. L. (1982). *Groupthink: Psychological studies of policy decisions and fiascoes* (2nd ed.). Houghton Mifflin; Kohlberg, L. (1981). *The philosophy of moral development: Moral stages and the idea of justice*. Harper & Row; Moscovici, S. (1988). *Notes towards a description of social representations*. *European Journal of Social Psychology*, 18(3), 211–250. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180303>; Nickerson, R. S. (1998). *Confirmation bias: A ubiquitous phenomenon in many guises*. *Review of General Psychology*, 2(2), 175–220. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.2.175>; Pariser, E. (2011). *The filter bubble: What the Internet is hiding from you*. Penguin Press.

Parohii, preoți și laici care susțin Seminarul „Sfinții Trei Ierarhi” prin donațiile făcute cu ocazia Bobotezei, AD 2026

Parohia Poiana, **249 lei**;
 Parohia „Sfântul Gheorghe” - Olosig, Oradea, **500**
 Parohia Adormirea Maicii Domnului-Oradea, **1.500 lei**;
 Parohia Ioaniș, **250 lei**;
 Pr. Sabin Cicșa, **150 lei**;
 Parohia Tinca, **370 lei**;
 Parohia Ardud, **200 lei**;
 Parohia Sânlazăr, **350 lei**;
 Parohia Cehei Pusta, **270 lei**;
 Pr. Felician Buzgău, **250 lei**;
 Pr. Ioan Grad, **300 lei**;
 Parohia Crestur, **250 lei**;
 Parohia „Sfântul Andrei” - Carei, **800 lei**;
 Parohia „Sfântul Anton de Padova” - Carei, **350 lei**;
 Parohia „Sfânta Treime” - Nufărul - Oradea, **850 lei**;
 Parohia Câmpia, **130 lei**;
 Parohia „Sfântul Anton” - Ioșia - Oradea, **400 lei**;
 Parohia Oșorhei, **500 lei**;
 Parohia Sântandrei I, **485 lei**;
 Parohia Sântandrei II, **300 lei**;
 Pr. Bogdan Torjoc, **250 lei**;
 Pr. Alexandru Duma, **300 lei**;
 Pr. Mihai Nuna, **1.000 lei**;
 Parohia „Sfinții Petru și Pavel” - Zalău, **1.000 lei**;
 Parohia „Sfânta Familie” - Zalău, **1.000 lei**;
 Pr. Răzvan Remeș, **250 lei**;
 Parohia Voivozi, **300 lei**;
 Parohia Ghenci, **300 lei**;
 Parohia Vășad, **300 lei**;
 Parohia „Duminica Tuturor Sfinților” - Oradea, **400 lei**;

Parohia Horoatu Crasnei, **300 lei**;
 Parohia Văłani de Beiuș, **50 lei**;
 Parohiile Valcău de Jos și Valcău de Sus, **600 lei**;
 Fam. Pr. George Chiș, **400 lei**;
 Parohia „Sfântul Gheorghe” - Spital - Oradea, **510 lei**;
 Parohia „Sfântul Nicolae” - Oradea, **1.200 lei**;
 Parohia Sânmartin, **200 lei**;
 Parohia Marghita, **200 lei**;
 Parohia „Sfânta Treime” - Șimleu Silvaniei, **1.900 lei**;
 Parohia Bocșa, **150 lei**;
 Parohia Moftinu Mic, **250 lei**;
 Parohia Băița, **200 lei**;
 Parohia Delani, **75 lei**;
 Parohia Drăgoteni, **200 lei**;
 Parohia Fiziș, **100 lei**;
 Parohia Grădinari, **100 lei**;
 Parohia Pocola, **75 lei**;
 Parohia Prisaca, **100 lei**;
 Parohia Ștei, **300 lei**;
 Parohia Șuncuiuș de Beiuș, **200 lei**;
 Parohia Uileacu de Beiuș, **50 lei**;
 Parohia Valea de Jos, **50 lei**;
 Parohia „Sfinții Trei Ierarhi” - Beiuș, **950 lei**;
 Parohia Sărsig, **400 lei**;
 Parohia Nădar, **100 lei**;
 Parohia Sâmbăta, **240 lei**;
 Parohia Băile Felix, **200 lei**;
 Mihaela Vașadi, **100 lei**;
 Parohia Tășnad, **500 lei**;
 Parohia Bapța, **100**;

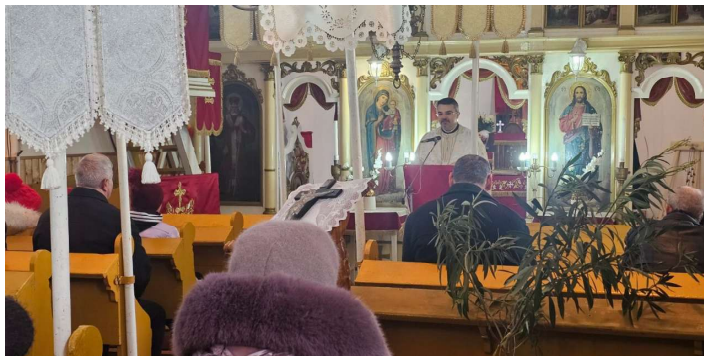
Transmitem pe această cale mulțumiri calde tuturor celor care susțin activitățile formative ale Seminarului Teologic Greco-Catolic Oradea, prin donațiile pe care le fac.

p. Anton CIOBA
Rector

Hramul Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea

În cadrul vizitelor pastorale desfășurate în Eparhia Greco-Catolică de Oradea, vicarul cu preoții, părintele Antoniu Chifor, a vizitat parohia greco-catolică „Sfântul Nicolae” din Șilindru, județul Bihor, duminică, 25 ianuarie, unde a fost celebrată Sfânta Liturghie într-o atmosferă de rugăciune și bucurie, subliniind legătura vie dintre păstori și comunitatea credincioșilor. După proclamarea Evangheliei, vicarul eparhial a rostit o cateheză dedicată Sfintei Euharistii, în contextul Anului dedicat acestui mare mister al credinței creștine.

Vizita pastorală a coincis și cu un moment de sărbătoare pentru comunitate: aniversarea zilei de naștere a părintelui paroh și protopop Alexandru Duma. Cu această ocazie, credincioșii i-au adresat urări de sănătate și rodnică slujire, ca semn de recunoștință pentru păstoria și dăruirea sa față de parohie.

La finalul întâlnirii, părintele paroh a mulțumit părintelui vicar pentru prezența sa în mijlocul comunității din Șilindru, precum și credincioșilor pentru participarea numeroasă și pentru spiritul de unitate manifestat.

Parohia Greco-Catolică Șilindru

Hramul Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea

În zilele de 29-31 ianuarie 2026 au avut loc diverse evenimente prilejuite de Hramul Seminarului Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi: Vasile, Grigore și Ioan” Oradea: Vecernia Mare și Sfânta Liturghie de Hram, evenimentul *TheoCafé*, vizite la Catedrala Greco-Catolică din Oradea și la Palatul Romano-Catolic din Oradea, participarea la Ziua Persoanelor Consacrate și mini-turneul de fotbal în sală „Cupa Prieteniei - Friendship Cup”.

Pe parcursul acestor zile au fost alături de comunitatea noastră seminariști și formatori de la Seminarul Greco-Catolic „Bunavestire” din Blaj, însoțiți de Pr. rector Ciprian Suciu, de la Seminarul Greco-Catolic „Sfântul Atanasie” din Nyíregyháza (Ungaria), însoțiți de Pr. rector Andras Dobos, și de la Seminarul „Fericitul Episcop Petru Pavel Gojdič” din Prešov (Slovacia), însoțiți de Pr. rector Peter Lach.

În ajunul sărbătorii, în Biserica Seminarului, Sfânta Vecernie a fost celebrată de Preasfinția Sa Virgil Bercea, alături de un sobor de preoți și diaconi, din țară și din străinătate, seminariști și credincioși. Vecernia a fost cântată de corul „Schola Cantorum” al Seminarului orădean și de corul Seminarului blăjean, conduși de Maestrul Radu Mureșan. Hramul Seminarului Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi: Vasile, Grigore și Ioan” În dimineața sărbătorii rugăciunea Utrenie a avut loc în Capela „Sfinții Trei Ierarhi” din Seminar, fiind cântată de seminariștii din Oradea și din Blaj, după care a fost celebrată Ora I de către seminariștii din Prešov.

După aceea, seminariștii de la Oradea, Blaj, Nyíregyháza și Prešov au participat la evenimentul „*Theo Café - Preotul secolului XXI – Provocări și perspective*”, eveniment organizat de către Departamentul Oradea al Facultății de Teologie Greco-Catolică în colaborare cu Seminarul Teologic din Oradea, cu scopul de a dezbate și discuta aspecte esențiale cu privire la perspectivele vocaționale ale preotului secolului XXI. Evenimentul a debutat cu o meditație a părintelui rector al Seminarului din Oradea, Anton Cioba, pornind de la mesajul Papei Francisc la cea de-a 62-a zi Mondială de Rugăciune pentru Vocații, din anul 2025, dar a integrat și elemente din învățătura Papei Leon al XIV-lea cu ocazia Jubileului Seminariștilor. După ceea, seminariștii s-au împărțit pe grupe pentru a răspunde unor întrebări privind formarea preotească, ceea ce înseamnă preoția și cum se manifestă chemarea Domnului la slujire eclezială în ziua de astăzi. La final, cu toții s-au reunit în plen pentru o sesiune de concluzii și împărtășiri.

Sfânta Liturghie a Hramului s-a celebrat în Biserica Seminarului în seara zilei sărbătorii. Aceasta a fost prezintă de PSS Virgil, alături de PSS Vasile Bizău, Episcop de Maramureș, cel care a ținut și predica. Au

slujit, de asemenea, părinții vicari, rectori, vice-rectori și formatori ai Seminarilor din Oradea și Prešov, preoți și diaconi din Eparhie și din străinătate. Ne-am bucurat și de prezența unui număr mare de credincioși și de apropiați ai Seminarului care în aceste zile au fost prezenți la sfintele slujbe.

La finalul Liturghiei a avut loc un moment cu totul special, prilejuit de lansarea cărții „*Prezență, drumuri, întâlniri. In honorem Ovidiu Horea Pop*”, o ocazie prin care comunitatea academică, Biserica și cei apropiați îi mulțumesc părintelui Horică pentru întreaga activitate pastorală și academică.

În dimineața zilei de sâmbătă, 31 ianuarie, comunitățile Seminarilor din Oradea și Prešov s-au rugat împreună rugăciunea Utreniei, cântată de seminariștii slovaci, urmată de Ora I, cântată de seminariștii orădeni.

În aceeași zi, Seminarul din Oradea și din Prešov au participat, alături de călugări și călugărițe din Eparhia Greco-Catolică de Oradea și din Dieceza Romano-Catolică de Oradea, la Ziua Persoanelor Consacrate, desfășurată la Palatul Episcopal și la Bazilica Romano-Catolică.

Seara, a avut loc ultimul moment important al acestor zile pline și anume mini-turneul de fotbal în sală „Cupa Prieteniei - Friendship Cup”. Au jucat Seminarul din Oradea, Seminarul din Prešov și echipa preoților Eparhiei de Oradea. Acest turneu nu a fost despre câștig, ci, așa cum îi spune și numele, despre prietenie, sport, comuniune și spirit de echipă.

Îl mulțumim Bunului Dumnezeu pentru tot harul pe care l-am simțit și în care am trăit în aceste zile! Au fost momente de o reală încărcătură spirituală și sufletească, atât la sfintele slujbe, cât și la momentele comunitare, recreative sau formative.

Dragoș TOMESCU
Anul II

Pr. Cristian F. SABĂU

PERSOANE, FAPTE, VIEȚI MEMORABILE ÎN ISTORIA BISERICII GRECO-CATOLICE

Domnul Nicoară Gavril (I)

Într-o după-amiază a anului 2006, am mers să îl vizitez pe dl. Gavrilă Nicoară, care la viața lui a activat în calitate de maestru constructor. Îl cunoscusem cu ani în urmă la biserică. În calitate de prim-curator al Parohiei Greco-Catolice Oradea I, era foarte activ, întreprinzător și descurcăreț. S-a născut în anul 1919, în Făgetul Clujului, fiind al doilea copil din cei 6. A rămas orfan la 10 ani de tată. În contextul celui de-al Doilea Război Mondial, a ajuns până la Cotelul Donului [*Rusia*] și la Budapesta [*Ungaria*]. S-a căsătorit în 1945 la Beiuș cu Maria Berinde, familie binecuvântată cu venirea a doi copii: Daniela Elisabeta și Marius Horia Gabriel. În 1951 a fost arestat, reținut pentru cercetări și închis 4 ani, la Cernavodă și Poarta Albă. În anul 1970, a fost delegatul județului Bihor, la reconstrucția orașului Satu Mare după inundațiile din mai. În anul 1979, a înfruntat durerea morții fiului într-un accident de sky. A pus temelia ori a edificat mai multe lăcașe de cult: Făget [*localitatea natală din jud. Cluj, - 1990*], Gruilung [*jud. Bihor*], Sititelec [*jud. Bihor*], biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Oradea [*jud. Bihor*] și a contribuit la restaurarea unor lăcașe mai vechi: biserișuța ortodoxă de la intersecția bd. Cantemir cu str. Ciheiului - Oradea ca o recunoștință „ecumenică”, față de pr. Henț, cel care se ruga pentru el când era închis, biserica ruteană neretrocedată din parcul Traian -Oradea. A construit acoperitoarea din metal și sticlă din fața capelei mortuare greco-catolice - cimitirul Rulikowski, Oradea; de asemenea, a edificat monumentul episcopilor martiri din curtea mănăstirii franciscane - Oradea. Împreună cu pr. protopop G. Buboai au înființat parohii în județ. A supraviețuit în 2006 unui cumplit incendiu al propriei case, și și-a încheiat drumul pământesc la data de 11 iunie 2012. A fost un liant al familiei, al colegilor și al Bisericii. Pe 19 iunie 2009, în cadrul vecerniei solemne pentru deschiderea anului *Sfintei Preoții* 2009-2010, PSS Virgil Bercea i-a acordat d-lui Nicoară - **Crucea eparhială** pentru merite deosebite. Le mulțumesc doamnei învățătoare Claudia Belea și d-lui Ing. Răzvan Pașca, pentru ajutorul la dactilografiere. Recunoștința mea se îndreaptă și spre d-na Daniela și dl. Marius Păcală, care mi-au furnizat informații despre tatăl, respectiv, bunicul lor.

O viață de om....

Prin câte am trecut, au fost toate niște încercări greu de descris, greu să le pot relata: mi-a murit băiatul, ...sunt de atâția ani singur. Ceea ce m-a ținut viu a fost dramul de credință ce nu l-am pierdut!

Când stau să mă gândesc că atâția ani apasă asupra mea și ar trebui să cuget la lucruri frumoase, dar mă gândesc mai mult la greutăți... Vin în minte mai mult momentele tragice prin care am trecut în viață.... Baiul este cu amintirile acestea. Eu sunt singur: singurătatea este de nedescris: nu se poate descrie, ...n-ai cuvinte potrivite, pur și simplu! Aici [*în vecini*] nu-i nimenea, ăștia nu-s acasă, ăia-s plecați în Italia, ăsta nu-i aici, ăla nu-i acolo, nimeni! Pe aici e pustiu. Stau zile și nopți întregi singur; și atunci încep să meditez, dar nu găsesc faptele care să-mi aducă bucurie vieții.

Găsesc numai amărăciune. Rețin când a murit tatăl meu, aveam 13 ani și eram la Târgu Mureș la Liceul Militar. A murit tatăl meu, am venit acasă, am dat hainele ce le-am avut și am ajuns copilul străzii în Cluj, cerșind și mâncând de prin coșuri [*plânge*]. Am ajuns ... numai Cel-de-Sus știe cum... Cu greu găsesc lucruri îmbucurătoare, numai partea tristă a vieții. Deși, pe lângă cele mai rele, viața are atât părți bune și frumoase, cât și mai rele. Cei care nu au trecut prin acelea rele, nu au de unde să le știe. Știu doar că au copilărit, că au făcut, că au dres, că au mers înainte, că au cântat... La mine lucrurile s-au schimbat. Și sunt atât de singur, că,

fără puterea lui Dumnezeu, n-aș mai trăi...

Măine moare Nicoară [=moartea lui însuși], se șterg toate... Am făcut eu aici și am niște hârtii, acum o să le dau... La cine să le dau?

Pr. Cristian Sabău (Pr. C.S): La Episcopie.

Gavril Nicoară (G.N.): Cui?

Pr. C.S.: Preasfințitului Virgil [*Bercea*], în mână.

G.N.: Ehe, cum să le dau chiar Preasfințitului??!

Unele sunt bătute la mașină. Aici am scris, aici am scris... Interesant, dar numai una din acestea să citești [*și vei afla multe...*]. Și am foarte multe.

Pr. C.S.: Legați-le în teanc, dați-le Preasfințitului Virgil [*Bercea*], și după aceea Preasfințitul [*le va găsi întrebuințare*]. Mă gândesc că sunt un aport atât la istoria Bisericii, cât și la istoria Dumneavoastră personală.

G.N.: ...Sunt și părți negative printre ele. Adică am vrut să fiu obiectiv, nu pot să scriu decât adevărul. Adevărul e Unul, acela e suprem! Dacă faci o greșală, nu poți să ți-o acoperi. Ai făcut-o, am scris-o! Nu știu, depinde cine te judecă...

Multe se află prin garaj. Majoritatea au ars, le-au mâncat flăcările, au mai rămas doar câteva. Le-am scos numai pe cele pe care se mai putea vedea ceva.

[*Eu sunt un mister pentru propria mea familie*].

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

Ai mei nu mă cunosc. Te rog să mă crezi că nu mă cunosc. Asta-i viața! Acuma eu închei capitolul și...

Am scris [*materiale pentru*] o carte, eu, dar am trecut numai părțile pozitive, ale Bisericii și ale vieții mele personale, cu poze, cu nu știu ce. Are vreo 250 de pagini. Eu am avut două [*exemplare cu originalul*]: o copie a fost la mine și una am dat-o fiicei mele, ca să-mi publice o carte din aceasta. Și acum am reticențe în adâncul sufletului: ea mă consideră pe mine ca un om aspru, un om ce tot timpul a ținut-o în șah și care nu a lăsat-o să facă ce vrea; am vrut să fie o bună credincioasă, o fidelă, o creștină. [*În carte se găsesc*] părțile astea ale mele - nu filozofice, în fond -, ci [*acelea*] de viață, de tinerețe. [*Nu mă cunoaște cine*] nu a citit niciodată o poezie de-a mea. Am atâtea poezii aici: ...dacă ar avea cine le selecta... Din păcate, nu-s scrise la mașină. Și acum nu mai am nervi să le bat [*eu*] la mașină. [*Făcând-o, aș retrăi toate*]: e greu să începi viața din nou. Trebuie să depeni. Trebuie să o retrăiești: să simți momentele de bucurie, să simți momentele de decădere, să simți momentele de entuziasm... Te plictisesc?

Pr. C.S.: Chiar nu!

G.N.: Numai ca să-ți expun. Acum tu poți să judeci dacă la vârsta mea eu sunt lucid și nu am căzut într-o capcană a demenței sau a lipsei de a vedea lumea așa cum e. Că la vârsta mea, nu toți oamenii au luciditate, deviază pe ici, pe colo.

Pr. C.S.: Câți ani aveți acum?

G.N.: 87.

Pr. C.S.: Cu Dumnezeu mulți înainte!

G.N.: ...Numai să-i numeri e greu, dragă.

Și acum mă zbat aici, să stau aici, dușumeaua asta... Nu mă pot întoarce de pe o parte pe alta și toată casa e arsă. Nu există nimic acolo.

Eu nu-mi pot cere moartea, că aia vine, mi-o dă Dumnezeu când mi-a veni ceasul și clipa. Acea nu depinde de mine, nici de tine: Cel de Sus știe ce are de făcut. Până acum, întrebam: „Doamne, ce mai vrei de la mine?” „Fă, du-te înainte!” Acum, uite că nu mă pot duce. Nu mă lasă piciorul ăsta.

Și astăzi m-am dus [*la biserică*]: nu trebuie să fac mare lucru, numai să fiu acolo între ei. Și imediat se schimbă atmosfera: să le mulțumesc, să zic, „Bine ați făcut! Mai faceți!” Nu trebuie mare lucru să faci...

Nu pot să ies, de exemplu, mi-a fost rău azi noapte și ieri noapte. Eu am fost operat de inimă, și n-am avut aer. Am deschis ușa, și am ieșit afară, și nu pot circula cu piciorul, că mă doare. Doamne Dumnezeule, ajută-mă! Treacă și noaptea aceasta! Iar azi dimineață, m-am trezit iarăși viu. Câte zile mi-a mai da Dumnezeu, El știe. Nu da, Doamne, omului câte poate se ducă. Mare-i puterea ta, Doamne, numai că noi suntem la îndoială.

Noi nu credem. Noi avem o credință destul de mică. Această flacăra, aceste scântei de credință ne mai țin pe aceia care credem, sperăm și vrem să facem numai bine în jurul nostru. Dacă putem, să nu supărăm nici pe unul, nici pe altul. Nu poți, lumea asta e grea, rea, oamenii nu se înțeleg: tată cu fiu, fiică cu tată. Omenirea s-a tulburat. Parcă vine Apocalipsa. Ce va fi, nu știu. Parcă se caută dez-dumnezeirea omenirii.

Și prin câte am trecut eu, scriu mereu un anume cuvânt: *Nihil sine Deo* [în latină – *nimic fără Dumnezeu*]. Și așa m-a prins Securitatea: lucram la Uzina de Apă a orașului [*am construit-o și am lucrat 3 ani pe ea*], și aveam un caiet, cum e și caietul acesta [*arată un caiet studentesc*], pe care îmi notez și acum zilnic; și acolo notam zilnic. Când mă duceam dimineața pe șantier, scriam prima dată 3 litere: N punct, S punct, D punct. Și vine, într-o zi, unul pe acolo și-mi caută. Eu eram atent să nu-mi prindă nimic. Și deschide caietul. „Păi, tovarășul Nicoară, ce-ai scris dumneata aici, NSD?” „Dar de ce te interesează pe dumneata ce am scris acolo? Am încrustat numele băiatului și al neveste-mii”. „Da, de unde? Ai scris acolo, *Nihil Sine Deo*”. „Și ce te deranjează pe dumneata?” „Păi de ce nu îmi spui că ești credincios? Că și eu sunt!”

Având în vedere că, uite, vârsta e înaintată, mulțumesc. Am trecut prin bune și am trecut prin rele, și cu ajutorul lui Dumnezeu și a Maicii Sfinte.

Cardinalul Iuliu Hossu

Îmi aduc aminte anumite lucruri. În 1941 a început calvarul românesc. În 1941, când a fost cedat Ardealul de nord, Episcopul Clujului era Iuliu Hossu. El era simbolul nostru! Greco-catolicii erau puternici atunci. Erau mulți, iar dânsul era un episcop extraordinar!

Locuiam chiar la frontieră [*în România*]. Îmi făcusem buletin de Cluj și aveam acces în Cluj [*care era la 5 km de mine*]. Altfel, eu eram cu teritoriul în România. Ca să nu merg până la Turda, adică 32 de km, mi-am făcut buletin de Cluj și aveam acces în Cluj. Terminasem deja 4 clase de liceu. Pe vremea aceea, eram țăran emancipat; aveam 18-19 ani. Am intrat în contact cu forțele administrative din România, și eram mereu trimis în Ungaria, la Cluj, la episcopul Hossu cu niște plicuri, cu niște hârtie albă, pe care nu vedeai nimic. Era cerneală sintetică. Îmi

Gavrilă Nicoară (1966)

(continuare în pag. 18)

„Anul episcop Márton Áron” - 2026

Cu 250 de voturi pentru, Camera Deputaților a adoptat, în ziua de 18 februarie 2026, proiectul de lege, care trecuse deja prin Senat, prin care anul 2026 este declarat „Anul episcop Márton Áron”, marcând împlinirea a 130 de ani de la nașterea Episcopului. La dezbaterile din Camera Deputaților au asistat și reprezentanți ai Bisericii Catolice și Ministrul Secretar de Stat pentru Culte, Ciprian Vasile Olinici. Delegația Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Alba Iulia a fost condusă de ÎPS Gergely Kovács și PS László Kerekes. Din partea Conferinței Episcopilor din România a participat PS László Böcskei, președinte. De asemenea au asistat IPS Aurel Percă, PS Mihai Frățilă și PS Cornel Damian.

Adoptarea acestei legi reprezintă un omagiu adus operei și activității remarcabile a Episcopului Márton Áron, personalitate emblematică a istoriei noastre recente, care a apărut consecvent demnitatea umană, libertatea, dreptatea și valorile creștine. De-a lungul vieții sale, acesta s-a opus cu fermitate tuturor formelor de dictatură și extremism, devenind un simbol al curajului moral și al responsabilității civice. „În contextul deciziei de astăzi, cu toții ne aflăm în fața unei provocări deosebit de actuale: să promovăm și să trăim cu convingere valorile propovăduite printr-o viață dedicată întregii comunități și Bisericii lui Cristos”, a declarat PS László Böcskei, președintele Conferinței Episcopilor din România.

Anul comemorativ 2026 va oferi cadrul necesar

organizării, la nivel național, a unor programe culturale, educaționale și comunitare dedicate prezentării moștenirii spirituale și morale a Episcopului. Potrivit legii adoptate, autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și instituțiile mass-media publice, vor putea acorda sprijin material și logistic pentru desfășurarea evenimentelor dedicate Anului comemorativ Márton Áron. *„Omul credincios trebuie să-l vadă în aproapele său pe copilul lui Dumnezeu și pe propriul său frate, chiar și atunci când gândește diferit, vorbește o altă limbă și poate are alte deziderate și alte țeluri. Am subliniat adesea acest lucru pe când vă învățam și, acum, la despărțire, vă rog din nou: respectați și iubiți fiecare om, mai ales pe cei cu care trăiți împreună.”* (fragment din ultima scrisoare circulară a lui Márton Áron, 15 mai 1980)

Pr. Francisc UNGUREANU
Secretar general CER

(urmare din pag. 17)

băgam plicurile în căciula care avea material dublu și le duceam în Cluj pe strada Moșilor 24.

Într-o noapte, era un frig cumplit și zăpadă, n-am să uit niciodată: pe frigul acela năprasnic, în poartă, mă prinde o călugăriță și mă trage: „Haide, Găvrilă dragă, de când te-a așteaptă Preasfințitul, a fost îngrijorat de tine...!” L-am văzut pe Preasfințitul Iuliu Hossu. Am rămas uimit: era un om înalt, frumos, cu un zâmbet care parcă sclipea ca soarele. Mă vede: „Haide, dragul meu, că te-ai aștept de mult...”. Am vrut atunci să-i sărut mâna: ... „Nu mâna, ci inelul acesta este puterea credinței mele. Nu ți-e frică să mergi înapoi?” „Nu-mi e frică, întrucât cunosc bine drumul și toate pietrele și tufele”. ... Asta după alte discuții, nu vreau să prelungesc conversația noastră. Zice: „Bine, fiule”. I-am dat hârtia, bun înțeles, el mi-a dat altă hârtie, am băgat-o în căciulă și am venit.

Pr. C.S.: Despre ce hârtie era vorba?

G. N.: Erau niște hârtii prin care românii din Ungaria [*Ardealul de Nord*] comunicau cu românii din România. Deja Clujul era la unguri. Biserica era oprimată atunci, greco-catolicii, și toată România, și ortodocșii, și tot ce a fost românesc. Așa, se corespundea între România și Ungaria [*partea ocupată din România*], cu românii noștri.

Pr. C.S.: Cu cine corespundea Preasfințitul Iuliu Hossu?

G.N.: Eu dădeam scrisoarea Organelor Superioare din România, care o duceau la București.

Când am vrut să plec, i-am sărutat inelul și m-am pus în genunchi: „Du-te, fiule, cu Dumnezeu, eu te binecuvântez și glonțul dușmanului nu se va apropia de trupul tău”. Și am plecat.

Peste niciun an am ajuns pe front și am avut 4 ani de război. Niciun glonț n-am încasat, deși am stat între ei. Patru ani de război am avut, dar niciun cartuș n-am primit. Deci a fost o binecuvântare pe care o port în suflet [*plângere*]. În colo, tot timpul am fost în contact cu Biserica. Pe front nu am avut ce face decât să port zona la piept [*vestă antiglonț*]. Apoi a urmat războiul, eu am luptat pe front, dar nici un glonț nu m-a atins fiindcă promisem binecuvântarea Preasfințitului Iuliu Hossu.

Apoi, în 1948 eram în conducerea Consiliului de Miniștri Radiotelegrafiști și prelucram problema românilor din Ardeal și a Bisericilor. În 1951, am fost arestat fiindcă au descoperit că mergeam mereu peste graniță și aduceam informații. Am făcut 4 ani de pușcărie. Eu am tot cerut să fiu condamnat, dar nu găseau niciun motiv.

Pr. C.S.: Deci în ce perioadă ați fost arestat?

G.N.: Din 1951 până în anul 1955, de Crăciun.

(Va urma)

Ziua Vieții Consacrate sărbătorită la Oradea

Ziua Vieții Consacrate a fost marcată la Oradea, sâmbătă, 31 ianuarie 2026, printr-o celebrare comună în Catedrala Romano-Catolică „Ridicarea la Cer a Maicii Domnului” și printr-un timp de dialog și reflecție petrecut în Palatul Episcopal Romano-Catolic din oraș. Călugări, călugărițe, preoți, studenți teologi, novici și misionari din Eparhia Greco-Catolică de Oradea și Dieceza Romano-Catolică de Oradea au trăit o zi de recunoștință, reînnoire spirituală și mărturie comună a faptului că viața consacrată rămâne, și astăzi, profecție a prezenței lui Dumnezeu și sămânță de pace în Biserică și în lume.

În cursul dimineții, participanții au luat parte la reflecții comune și grupuri de discuție, meditănd la cuvântul pr. Tibor Pantea, OFM, rector al Bisericii franciscane „Maria Zăpezii” din Cluj-Napoca, despre „Rănila noastre”, ale persoanelor consacrate, în lumina Patimilor Domnului și a rănilor Sale provocate de păcatele oamenilor. A fost reiterat modelul de răbdare, compasiune și bucurie al Sfântului Francisc de Assisi, în acest an jubiliar dedicat lui, modelul primului proto-martir, Sfântul Ștefan, precum și iubirea arzătoare a lui Dumnezeu față de noi, care nu încetează niciodată.

Sfânta Liturghie solemnă, transmisă în direct de *Maria TV România*, a fost deschisă de episcopul gazdă, Preasfinția Sa Böcskei László, episcop diecezan romano-catolic de Oradea și președinte al Conferinței Episcopilor Catolici din România, care a amintit dublul caracter al zilei: Prezentarea la Templu și Ziua Vieții Consacrate. Ierarhul și-a exprimat bucuria de a continua tradiția celebrării comune a acestei zile la Oradea și a subliniat: „Este o zi în care, într-un mod cu totul special, ne gândim la chemarea călugărilor și călugărițelor, dar și a preoților. (...) Cred că, în primul rând, mulțumim astăzi pentru această chemare. (...) A fi alesul lui Dumnezeu înseamnă a merge zi de zi pe urmele lui Cristos (...) pentru ca, prin viața noastră și prin mărturia noastră, Vestea Bună a Evangheliei să ajungă la toată lumea.”

Episcopul a salutat prezența persoanelor consacrate din cele două jurisdicții ecleziale ale orașului – români, maghiari, slovaci, italieni – și a evidențiat univer-

salitatea Bisericii, menționând și prezența, pentru prima dată la această celebrare, a unei surori din Madagascar, alături de studenții de la Facultatea de Teologie din Oradea și de un grup de studenți din Slovacia. S-a rugat, de asemenea, pentru cei care, de la ultima întâlnire, au trecut la Domnul – pr. Claudiu și fratele Toader (OFMConv) – și pentru cei care activează în zone de conflict: Ucraina, Orientul Mijlociu și Africa, în mijlocul pericolelor.

Predica Sfintei Liturghii a fost susținută de episcopul greco-catolic de Oradea, Preasfințitul Virgil Bercea, care a vorbit pe marginea pericopei evanghelice din Lc 2,22-32, specifică sărbătorii. Ierarhul a amintit tema propusă pentru întreaga Biserică, din Lc 10,39: „Maria, stând la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui”, evocând imaginea Mariei din Betania ca „icoană a persoanei consacrate”.

În partea a doua a întâlnirii, câte un reprezentant din fiecare grup de discuție a prezentat pe scurt concluziile reflecțiilor. Au fost amintite: dialogul constructiv, împărtășirea sinceră a unor răni personale, dificultatea acceptării de sine și a singurătății, rănila provocate de aparenta neînțelegere dintre persoane consacrate și preoți, lipsa de încredere și comunicare, judecata față de ceilalți, greutatea de a accepta fragilitățile celorlalți, lipsa de stăpânire de sine, precum și slăbiciunile purtate de fiecare. Participanții au conștientizat că suferința, „dacă este asumată și trăită conștient”, poate ajuta la transformarea omului, devenind mântuitoare în colaborare cu suferința Domnului.

Participanții au reînnoit voturile personale, rostind în încheiere rugăciunea de consacrare:

„Doamne, Isuse Cristoase, ne-ai chemat să fim colaboratorii Tăi, să fim un semn al bunătății și mi-
lostivirii Tale în această lume. (...) Trimite, Doamne, slujitori în secerișul Tău, pentru că secerișul e mare, dar rugătorii sunt puțini. Nu ne lăsa să fim descurajați, ci ajută-ne să trăim momentele dificile ca o posibilitate de sacrificiu și mărturie. Amin.”

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Foto: Eugen IVUȚ

Octava de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, 2026

Prima zi - Catedrala Romano Catolică

A cincea zi - Biserica Penticostală Tabor

A doua zi - Biserica Ortodoxă

A șasea zi - Biserica Unitariană

A treia zi - Sinagoga Evreilor Mesianici

A șaptea zi - Biserica Reformată

A patra zi - Biserica Evanghelică-Luterană

A opta zi - Biserica Greco-Catolică